

Bilaga 1 - Analys av aktuellt löneläge i Haninge kommun 2024

Innehållsförteckning

Analys av aktuellt löneläge	2
Gruppen vård och omsorgspersonal	2
Undersköterskor	2
Analys – lönesättning för undersköterskor i kommunen	2
Sjuksköterskor	3
Analys – lönesättning för sjuksköterskor i kommunen	3
Gruppen socialt och kurativt arbete	3
Analys – lönesättning för socialsekreterare och biståndsbedömare	3
Gruppen lärare	4
Analys – lönesättning av lärargrupper	4
Fysisk samhällsplanerare/arkitekt	5
Analys – lönesättning av fysisk samhällsplanerare/arkitekt	5
VA – ingenjör	5
Gruppen chefer - B, C-nivå	6
Analys – lönesättning av B, C-chefer inklusive skolledare	6
Övriga kategorier/specialister	6

Postadress
136 81 Haninge

Besöksadress
Rudsjöterrassen 2

Telefon
Växel: 08-606 70 00

Fax/e-post
08-606 81 40
haningekommun@haninge.se

Postgiro
1265-8

Bankgiro
356-5975

Analys av aktuellt löneläge

För att attrahera och bibehålla kompetent personal behöver jämförelser av kommunens lönenivåer i förhållande till andra kommuner göras. En jämförelse har gjorts av löneläget för yrkesgrupper i förhållande till södertörnskommuner och Stockholm stad, vilka anses vara de främsta alternativa arbetsmarknaderna. Lönestatistiken är hämtad från SKR:s ”lönelänk”.

Tabeller som visar medianlön och lönespridning i form av redovisning av 10:e och 90:e percentiler biläggs. Den 10:e percentilen är den lönenivå som 10 procent av lönerna ligger under, det vill säga en relativt låg lönenivå. På samma sätt är den 90:e percentilen den lönenivå som 90 procent av lönerna ligger under, en relativt hög lönenivå. Tabellerna visar hur löneutvecklingen varit under åren 2020 – 2023. Inrapportering efter 2024 års löneöversyn görs sent på året av kommunerna som därefter sammanställs i ”Lönelänken”. Denna är vid dokumentets skrivning ännu inte gjord.

Efter genomgång av yrkesgruppers arbetsmarknad redovisas en efterföljande kort analys. I gjorda prognoser finns dock många osäkerhetsfaktorer. Till exempel vet vi inte hur det allmänna konjunkturläget kommer att utvecklas, som samtidigt är den enskilt viktigaste faktorn. Nya lagar, regelverk eller politiska prioriteringar kan också snabbt ändra förutsättningarna.

Gruppen Vård och omsorgspersonal

Det finns risk för fortsatt brist på arbetskraft för ett stort antal utbildningsgrupper inom vård och omsorg. Den kraftigt ökade efterfrågan på vård- och omsorgsutbildade bygger delvis på att det allt större utsträckning idag och i framtiden ställs krav på formell utbildning.

Om ingenting förändras så leder den åldrande befolkningen, enligt SKR, till att antalet anställda i välfärden inklusive privata utförare behöver öka med 132 000 personer fram till 2029 ¹. Det motsvarar en årlig ökning om 13 200 personer, motsvarande drygt en procent (1,1 %). Utöver behovsökningen av anställda beräknas cirka 336 000 gå i pension de kommande tio åren, 33 600 per år ².

Det medför ett ökat behov av arbetskraft inom äldreomsorg och hälso- och sjukvård, vilket i sin tur ökar efterfrågan på vård och omsorgsutbildade med nära 20 procent. Ungefär lika mycket ökar efterfrågan till följd av den utbildningsväxling som väntas inom yrkena undersköterska, skötare, vårdbiträde och personlig assistent. Det innebär att andelen som har vård- och omsorgsutbildning bedöms öka inom dessa yrken. Utbildningsväxlingen väntas bli särskilt påtaglig i yrkena vårdbiträde och personlig assistent där en hög andel i dag saknar en formell vårdutbildning. Sammantaget väntas efterfrågan öka med cirka 45 procent fram till år 2035 ¹.

Undersköterskor

Undersköterskor inom hemtjänst, hemsjukvård och äldreboenden är den största yrkesgruppen med 129 000 anställda i Sverige (SCB). Enligt SCB:s rapport, 'Trender och Prognoser 2020 med sikte på 2035, beskrivs den brist som finns avseende personer med gymnasial vård- och omsorgsutbildning. ”Då efterfrågan på personer med en gymnasial vård och omsorgsutbildning väntas öka mycket kraftigt under prognosperioden samtidigt som tillgången beräknas minska något finns det risk för att dagens relativt balanserade arbetsmarknadssituation på sikt övergår till en kraftig brist” ¹. Från och med den 1 juli 2023 är undersköterska en skyddad yrkestitel, vilket kan innebära en ökad konkurrens om arbetskraft.

Analys – lönesättning för undersköterskor i kommunen

För undersköterskor inom hemtjänsten ligger medianlönen högt bland jämförande kommuner, på 29 327 kr (2023). Medianlönen för undersköterskor på särskilt boende ligger på 29 250 kr (2023) och ligger i mitten i förhållande till jämförda kommuner.

¹ SCB Trender och Prognoser 2020 med sikte på 2035

² Möt välfärdens kompetensutmaning – rekryteringsrapport 2020 SKR

Sjuksköterskor

Som en följd av den väntade befolkningstillväxten och ett ökat antal äldre i befolkningen beräknas efterfrågan på grundutbildade sjuksköterskor öka inom såväl hälso- och sjukvården som äldreomsorgen. Totalt sett beräknas efterfrågan på sjuksköterskeutbildade öka dubbelt så mycket som tillgången, drygt 15 procent till år 2035, enligt SCB:s rapport ”Trender och prognoser”. Sammanfattningsvis beräknas tillgången på sjuksköterskeutbildade med nuvarande utbildningsdimensionering inte öka i samma takt som efterfrågan vilket på sikt innebär att det finns risk för en förstärkt brist på sjuksköterskeutbildade, det gäller bland annat för vård av äldre. Den utbildningsgrupp där störst andel arbetsgivare uppger brist på nyutexaminerade i årets arbetskraftsbarometer är sjuksköterskor med specialistutbildning.

Analys – lönesättning för sjuksköterskor i kommunen

Gruppen sjuksköterskor inom vård och omsorgsboenden är en relativt liten grupp inom Haninge kommun. Behovet av sjuksköterskor ökar dock i takt med pensionsavgångar samtidigt som kommunen kommer att få ett större antal äldre med vårdbehov. Dessutom förväntas konkurrensen om kompetensen öka kraftigt när det gäller sjuksköterskor med specialistkompetens. En ökad lönespridning bör prioriteras och arbetet kommer med stor sannolikhet behöva löpa över flera år innan önskad struktur uppnås.

Medianlönen för sjuksköterskor inom äldreomsorgen i kommunen är 45 397 kr och är bland det högsta värdet jämfört med andra kommuner (2023). Den 10:e percentilen är näst högst i Haninge kommun i förhållande till jämförda kommuner och lönespridningen relativt låg. Det innebär att ingångslönerna är höga i kommunen jämfört med andra kommuner och lönespridningen sammanpressad.

Gruppen socialt och kurativt arbete

För socionomer råder balans i tillgången på nyutexaminerade sökande men för sökande med yrkeserfarenhet råder brist (SCB - Arbetskraftsbarometer). Tillgången på socionomer väntas öka något mer än efterfrågan.

Då antalet examinerade beräknas bli betydligt fler än antalet som lämnar utbildningsgruppen beräknas tillgången på socionomutbildade, med nuvarande utbildningsdimensionering, öka med cirka 40 procent under prognosperioden fram till 2035. En tredjedel förklaras av ett ökat behov av arbetskraft inom vård och omsorg. Samtidigt väntas socialsekreterare och kuratorer efterfrågas i större utsträckning inom vård och omsorg samt offentlig förvaltning. Dessutom antas en större andel av dem som arbetar inom dessa yrken ha en socionomexamen år 2035 än i dag.

Sammanfattningsvis väntas tillgången öka något mer än efterfrågan. Det kan därför finnas risk för att ett visst överskott kan uppstå under prognosperioden enligt SCB:s rapport ”Trender och prognoser”.

Analys – lönesättning för socialsekreterare och biståndsbedömare

Socialsekreterare är en svårrekryterad och attraktiv yrkesgrupp på hela arbetsmarknaden och kommunen konkurrerar även med privata bemanningsföretag. De sistnämnda brukar erbjuda lönenivåer som överstiger offentlig sektor.

I kategorin socialsekreterare - barn och unga ligger Haninge kommuns medianlön på 39 300 kr (2023) vilket är ett lågt värde jämfört med övriga kommuner. Lönespridningen för gruppen är 12 500 kr, vilket är högre än övriga kommuner. Lönespridningen kan troligtvis förklaras med att det inom gruppen finns skillnader med anledning av samordningsuppdrag.

Kategorin socialsekreterare - ekonomiskt bistånd ligger i paritet med övriga kommuner med medianlönen 36 500 kr. Här har lönespridningen minskat något till 7050 kr mellan åren 2022 och 2023.

För kategorin socialsekreterare - biståndsbedömare ligger medianlönen i toppen bland jämförda kommuner på 38 125 kr. Lönespridningen är relativt låg, 5 600 kr, vilket är i enlighet med övriga jämförda kommuner.

Gruppen lärare

Enligt SCB kommer efterfrågan på utbildade lärare öka med omkring 53 000 fram till år 2035. Under samma period beräknas tillgången på utbildade lärare endast öka med cirka 13 000 personer. Sammantaget väntas detta ge ett underskott på utbildade lärare. Totalt sett beräknas efterfrågan på utbildade lärare öka med omkring 20 procent under prognosperioden. Som jämförelse bedöms den genomsnittliga sysselsättningsstillväxten på arbetsmarknaden mellan år 2020 och år 2035 uppgå till cirka 8 procent (SCB Trender och prognoser). Till följd av det minskade barnafödandet kommer behovet av förskollärare minska de närmsta åren.

Inom området pedagogik råder fortsatt brist på nyutexaminerade sökande med ämneslärarutbildning åk 7–9 i matematik och NO, yrkeslärarutbildning och grundlärarutbildning med inriktning fritidshem. Drygt 8 av 10 arbetsgivare uppger brist på ämneslärare åk 7–9 i matematik och NO (SCB - Arbetskraftsbarometern).

Eftersom tillgången på utbildade grundlärare, med nuvarande utbildningsdimensionering och andel examinerade, beräknas vara relativt oförändrad fram till år 2035 samtidigt som efterfrågan väntas öka finns det på sikt risk för brist på utbildade grundlärare (SCB – Trender och prognoser).

Efterfrågan på förskollärare väntas växa fram till år 2035 medan tillgången bedöms vara ungefär oförändrad. Med nuvarande utbildningsdimensionering och andel examinerade finns det därmed risk för fortsatt brist på utbildade förskollärare (SCB Trender och prognoser).

Analys – lönesättning av lärargrupper

Samtliga lärarkategorier har under flera år har lärare varit kommunens mest svårrekryterade grupp, vilket gäller för de flesta kommuner i landet. Marknadskrafternas påverkan gör att stora lärargrupper i löneöversynen ständigt har behövt lyftas i nivå för att komma ikapp lönenivån för nyexaminerade. Löneutrymmet för att skapa en god löneutveckling för redan anställda försvinner därmed nästan helt.

Generellt gäller att samtliga kategorier inom lärarskrået ligger i mitten eller högt jämfört med övriga kommuner men behöver följas årligen så att inte dessa halkar efter i förhållande till jämförande kommuner.

Yrkeslärare ligger också bra till lönemässigt i förhållande till övriga kommuner. Det råder brist på arbetskraft inom många hantverksyrken. För 2023 anger 85 procent av arbetsgivarna brist på nyutexaminerade sökande med yrkeslärarutbildning, enligt Arbetskraftsbarometern. Konkurrensen om denna kompetens finns vanligtvis på en annan arbetsmarknad än skolans normala. Det krävs även en relativt lång erfarenhet i det specifika yrket innan man kan utöva rollen som yrkeslärare.

Förskollärarna i kommunen ligger något lägre än t.ex. Stockholm stad. I jämförelse med övriga kommuner kan följande uppmärksammas:

- **Lärare grundskola F – 3**
Medianlönen för kategorin var 2023 44 000 kr (2023) och kommunen ligger bland de högsta i jämförelsen. Löneökningen från året innan var 1500 kr vilket är relativt högt. Lönespridningen i kommunen är högst i förhållande till jämförande kommuner med 9970 kr, vilket också är en ökning jämfört med föregående år.
- **Lärare grundskola 4 – 6**
För denna grupp var medianlönen 44 500 kr (2023) vilket är i mitten inom jämförelsen men 1200 kr lägre än t.ex. Stockholm stad. Medianlönen har ökat med 1200 kr jämfört med året innan. Lönespridningen är även i denna kategori god, 11 550 kr år 2023, vilket dock är en liten minskning jämfört med 2022.
- **Lärare grundskola 7 – 9**
För kategorin ligger kommunen bland de högsta av jämförda kommuner med en medianlön på 46 280 kr (2023), och ökade med 1780 kr jämfört med året innan. Lönespridningen var 10 200 kr.

- Lärare i fritidshem**
 Sedan den 1 juli 2019 gäller även krav på lärarlegitimation med behörighet för att få undervisa och ansvara för undervisningen i fritidshemmet, vilket ökar behovet av utbildade fritidshemslärare. Haninge kommun har bland den högsta medianlönen bland jämförande kommuner med en lönenivå om 39 318 kr. Lönespridningen var 8830 kr vilket är en minskning jämfört med åren innan då den var 6 900 kr.
- Specialpedagoger**
 Medianlönen på 50 000 kr (2023) för kategorin ligger högt med jämförande kommuner. Kommunen har den högsta lönespridningen jämfört med övriga kommuner och den 90:e percentilen har ökat avsevärt.
- Speciallärare**
 Medianlönen ligger för kommunen på 48 250 kr och har höjts relativt lite från 2022 (47 750 kr) dock har lönespridningen ökat till 10 800 kr jämfört med 6700 kr året innan. Medianlönen mellan de jämförande kommunerna har stor variation och Haninge kommun hamnar i mitten.
- Gymnasielärare – allmänna ämnen**
 Kommunen ligger högt vad gäller lönenivåer i förhållande till övriga jämförande kommuner. Medianlönen 2023 var 45 875 kr med en relativt god lönespridning om 12 150 kr. Medianlönen ökade jämfört med året innan (2022) med 1875 kr.
- Gymnasielärare – yrkeslärare**
 Medianlönen på 45 425 kr (2023) ligger högst i förhållande till övriga jämförande kommuner. Medianlönenivån ökade med hela 2 550 kr jämfört med året innan.
- Förskollärare**
 Medianlönen ligger på 38 875 kr (2023). Denna grupp ligger i mitten vad gäller lönenivån jämfört med övriga kommuner avseende medianlönen men lite lägre än t.ex. Stockholm stad vars lönenivå var 40 400 kr. Lönespridningen är också oförändrad och i nivå med jämförande kommuner.

Fysisk samhällsplanerare/arkitekt

Marknadskrafterna har satt sin prägel på löneläget. Branschen är mycket konjunkturkänslig vilket har fått direkta effekter i nuvarande konjunktur. Behovet av kompetenser kan snabbt växla på marknaden. Konkurrensen om erfaren arbetskraft med expertkompetens inom området är fortfarande hög mellan kommunerna.

Analys – lönesättning av fysisk samhällsplanerare/arkitekt

Medianlönen för kategorin är 49 600 kr och den ligger relativt högt i jämförelsen. Få individer i grupperna samt personalomsättning får stor betydelse för lönenivån. Förvaltningens lönespridning för kategorin är hög.

VA – ingenjörer

På grund av få individer i kategorin kan endast jämförelse göras med Stockholms stad. Kommunen hade 2023 en medianlön på 46 900 kr vilket kan jämföras med Stockholm stad vars medianlön för yrkesgruppen låg på 51 100 kr.

Gruppen chefer - B, C - nivå

”Välfärden står inför stora utmaningar. Den demografiska utvecklingen, med färre i yrkesverksam ålder i förhållande till unga och gamla, kommer att öka efterfrågan på välfärdens tjänster och minska andelen människor som står till arbetsmarknadens förfogande. Utvecklingen innebär också att de ekonomiska resurserna inte ökar i samma takt som behoven. Vi måste helt enkelt använda resurserna bättre.

De chefer och ledare som ser vilka möjligheter som finns och har förmågan att inspirera sina medarbetare och tillsammans med dem driva ett förändringsarbete kommer att spela en avgörande roll för välfärdens utveckling”² – Caroline Olsson SKR

I det personalpolitiska programmet framgår att ”Chefer är en viktig länk mellan det politiskt givna uppdraget och verksamheten genom att förmedla kommunens vision och löfte samt förtydliga verksamhetens uppdrag och förutsättningar. Som chef och ledare i Haninge kommun är uppdraget att skapa bästa möjliga förutsättningar för verksamheten och medarbetares utveckling”.

Analys – lönesättning av chefer inklusive skolledare

Att dra slutsatser utifrån statistik för dessa chefsgrupper är förenat med ett antal osäkerhetsfaktorer. Kommunerna har olika chefsnivåer, ansvarsnivåer och organisationer. En del kommuner har löst chefsuppdraget med s.k. lönetillägg. Antalet underställda kan också påverka uppdraget och därmed löneläget.

Mot bakgrund av ovan är det inte möjligt att rekommendera någon löneökningnivå för chefer generellt sett. Chefer följer vanligtvis löneläget för de kritiska kompetensernas lönenivåer. Varje förvaltning bör ha en strategi för ersättningsplanering och chefsrekryteringar för att minska sårbarheten.

Rektors löner är lättare att jämföra mellan kommuner. Chefsnivåerna varierar något då vissa kommuner har rektor på nivå B. Haninge kommuns rektorer inom skolan på C-nivå ligger år 2023 högt lönemässigt i förhållande till jämförda kommuner med en medianlön på 74 500 kr, Stockholm stad hade något högre medianlön (75 650 kr).

Övriga kategorier/specialister

I vissa fall, på individ-eller gruppnivå, ser arbetsgivaren ett behov av att satsa lönemässigt på specialister/ledare mot bakgrund av att det finns en konkurrens om kompetensen på arbetsmarknaden. Att bibehålla kompetensen kan ha avgörande betydelse för kvalitén i kommunens verksamhet.

